

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ความคิดเห็นต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ของเกษตรกร
ในจังหวัดชัยนาท

**Farmers' Opinions towards the Good Agricultural Practice in Pomelo
Source of Production Certification Process in Chainat Province**

ระพีพรรณ ชั่งใจ (Rapeepun Changjai)* กรณี ต่างวิวัฒน์ (Paranee Tangwiwat)**

พรชูลี นิลวิเศษ (Pornchulee Nilvises)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกษตรกรผู้เข้าร่วมหรือเคยเข้าร่วม โครงการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอในจังหวัดชัยนาท ทุกราย ดังนี้ (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) ความคิดเห็นต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ

ประชากรในการศึกษาวิจัย คือ เกษตรกรในจังหวัดชัยนาทที่เข้าร่วมหรือเคยเข้าร่วม โครงการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ จำนวน 198 ราย ทำการเลือกตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรที่ได้รับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ มาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ปีทุกราย จำนวน 36 ราย และเกษตรกรที่เคยได้รับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ แต่ปัจจุบันขอยกเลิกการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ และยังไม่ปลูกส้มโออยู่ทุกราย จำนวน 59 ราย รวมทั้งสิ้น 95 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ มีอายุเฉลี่ย 54.84 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาท ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกส้มโอ GAP จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเข้ารับการฝึกอบรม/ดูงาน เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีรายได้จากการจำหน่ายส้มโอ 24,039.53 บาท/ไร่ ซึ่งแตกต่างจากเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP มีรายได้จากการจำหน่ายส้มโอ 20,759.95 บาท/ไร่ จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าที่มารับซื้อถึงแปลง 2) ความคิดเห็นต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ พบว่า เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP เกือบทั้งหมดเห็นด้วยต่อการตรวจรับรอง โดยเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เห็นด้วยในระดับมาก ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เห็นด้วยในระดับปานกลาง 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรต้องการให้ปรับปรุงข้อมูลและข้อความในแบบบันทึกให้สามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย ควรหาตลาดรองรับเฉพาะส้มโอที่ผ่านการตรวจรับรองเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ เพื่อยกระดับราคาผลผลิตให้สูงกว่าราคาส้มโอที่ไม่ใช่ GAP และควรมีการอบรมเรื่องการป้องกันและกำจัดโรค แมลงศัตรูส้มโอ

คำสำคัญ ความคิดเห็น การตรวจรับรองแหล่งผลิต เกษตรดีที่เหมาะสม ส้มโอ จังหวัดชัยนาท

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail: peepun_ch@yahoo.co.th

** รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ptangwiwat@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pornchulee.stou@hotmail.co.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study the following. 1) social and economic state 2) farmers' opinions toward the good agricultural practice in pomelo source of production certification process 3) problems and suggestions for the good agricultural practice in pomelo source of production certification process.

Population in this study was a number of 198 farmers in Chainat Province who used to join or joined the GAP in pomelo source of production certification process. With purposive sampling, 2 groups of samples were determined; one group comprised 36 farmers, who each of them received certificates for the GAP in pomelo source of production over 1 year. Another group comprised 59 farmers who used to receive certificates for the GAP in pomelo source of production but they currently asked to cancel the GAP in pomelo source of production certification process and all of them still planted pomelo, totally 95 farmers. Interview was the research tool for data collection which was analyzed by computer programs using statistics i.e. frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum value and maximum value.

Findings from the study were as follows. 1) The average age of pomelo farmers was 54.84 years. They completed primary education level and were group members of the Fruit Tree Farmers' Club. They received news about the GAP in pomelo production from government authorities and from training/study visit as well. The pomelo farmers who followed the GAP in pomelo production earned income from selling pomelo 24,039.53 baht/rai. Unlike the pomelo farmers who planted pomelo without the GAP in pomelo production, their income from selling pomelo was 20,759.95 baht/rai. Visiting merchants would come to purchase pomelo at their plantations. 2) Farmers' opinions toward the good agricultural practice in pomelo source of production certification process; nearly all of both the pomelo farmers by GAP in pomelo production and those who did not follow the GAP agreed with the certification process. The pomelo farmers using the GAP in pomelo production agreed at high level while those who did not follow the GAP agreed at medium level. 3) Problems and suggestions were found that they wanted information and contents in the record form be adjusted for easier understanding, providing market for pomelo with the GAP certificates so as to upgrade the products prices over the non-GAP pomelo. Also suggested was training on prevention and eradication of pomelo pests and disease.

Keywords: Opinions, Certification Process, Good Agricultural Practice, Pomelo, Chainat Province

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail: peepun_ch@yahoo.co.th

** รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ptangwiwat@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pornchulee.stou@hotmail.co.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

จากนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่ปลอดภัย(food safety) เพื่อเลี้ยงประชากรโลกหรือเป็นครัวของโลก แต่ผลผลิตทางการเกษตรยังมีปัญหาเรื่องโรค แมลง และสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐานที่กำหนด ประเทศไทยในฐานะประเทศที่ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารสู่ตลาดโลก จึงจำเป็นต้องควบคุมความปลอดภัยของสินค้าเกษตรและอาหาร ดังนั้นเพื่อให้พืชอาหารสามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับประเทศ และต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงมีมาตรการในการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชหรือเกษตรที่ดีที่เหมาะสม(Good Agricultural Practice : GAP) ซึ่งหมายถึง ถึง แนวทางการปฏิบัติในไร่นาเพื่อผลิตพืชให้ได้สินค้าปลอดภัยจากศัตรูพืช และคุณภาพถูกใจผู้บริโภค เน้นวิธีการควบคุมและป้องกันการเกิดปัญหาในกระบวนการผลิตมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

จังหวัดชัยนาทมีสภาพพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะต่อการทำการเกษตรเนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยมีไม้ผลที่สำคัญ คือ ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ซึ่งได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(Geographical Identification:GI) ซึ่งยืนยันว่าเป็นส้มโอที่ปลูกและได้รับการดูแลในแหล่งที่เหมาะสมจริง เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชัยนาท (2555: 31) รายงานว่า ในปี 2554 จังหวัดชัยนาทมีพื้นที่ปลูกส้มโอ 1,897 ไร่ ผลิต 978 ตัน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมโครงการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอโดยมีเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอผ่านการตรวจรับรอง (Q) จนถึงปี 2554 จำนวน 198 ราย (www.doa.go.th/oard 5) แต่ในปัจจุบัน(ข้อมูล ณ กันยายน 2555 กลุ่มถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5) มีเกษตรกรที่ขอรับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ จำนวนเพียง 36 ราย โดยเกษตรกรจำนวน 162 ราย ขอยกเลิกการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ในจำนวนนี้มีเกษตรกรจำนวน 59 ราย ยังปลูกส้มโออยู่

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ และสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรขอยกเลิกการตรวจรับรอง โดยทำการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ได้แก่ การสมัครเข้าร่วมโครงการ การให้ความรู้แก่เกษตรกร การให้บริการตรวจรับรองแหล่งผลิต คุณภาพผลผลิตที่ผ่านการรับรอง และแบบบันทึกข้อมูลแปลง ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพงานบริการด้านการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอและพืชอื่นๆให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
- 2.เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ในจังหวัดชัยนาท
- 3.เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ใน

จังหวัดชัยนาท

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรในจังหวัดชัยนาท ที่เข้าร่วมหรือเคยเข้าร่วมโครงการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ในจังหวัดชัยนาท จำนวนทั้งสิ้น 198 ราย ทำการเลือกตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรที่ได้รับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ มาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ปีทุกราย จำนวน 36 ราย และเกษตรกรที่เคยได้รับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ แต่ปัจจุบันขอยกเลิกการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ และยังไม่ปลูกส้มโออยู่ทุกราย จำนวน 59 ราย รวมทั้งสิ้น 95 ราย ใน 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง สรรพยา เบินขาม มโนรมย์ วัดสิงห์ หันคา หนองมะโมง และสรรคบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์ มีการวางแผน เตรียมวัสดุอุปกรณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เคยได้รับหรือได้รับใบรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอมาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ปี ในจังหวัดชัยนาท

ข้อมูลทั่วไป พบว่า ปัจจุบันมีเกษตรกรที่ปลูกส้มโอในจังหวัดชัยนาท ได้ใบรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ จำนวน 36 ราย และเป็นเกษตรกรที่เคยได้รับใบรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ แต่ปัจจุบันขอยกเลิกแปลงตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ จำนวน 59 ราย โดยสาเหตุหลักในการขอยกเลิกของเกษตรกร คือ ไม่สามารถจัดบันทึกข้อมูลได้ และน้ำท่วมแปลงส้มโอ ทั้งนี้เกษตรกรที่เคยได้รับใบรับรองส่วนน้อยจะกลับไปขอตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอในโอกาสต่อไป

สภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีอายุเฉลี่ย 54.84 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรชมรมไม่ผลจังหวัดชัยนาท มีประสบการณ์ในการปลูกส้มโอ เฉลี่ย 18.25 ปี ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกส้มโอ GAP จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเข้ารับการฝึกอบรม/ดูงาน

สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีจำนวนแรงงานในครอบครัวที่ใช้ในการผลิตส้มโอ 2 คนและมีการจ้างแรงงาน 1 คน เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 19.42 ไร่ ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 11.97 ไร่ มีเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP จำนวน 7 ราย มีหนี้สินค้างชำระจากการผลิตส้มโอ เฉลี่ย 111,428.57 บาท และส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยปี 2554 เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีค่าใช้จ่ายในการผลิตส้มโอเฉลี่ย 7,516.34 บาท /ไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 1,304.35 กิโลกรัม/ไร่ ราคาจำหน่ายเฉลี่ย 30.42 บาท/

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

กิโลกรัม และมีรายได้จากการจำหน่ายส้มโอเฉลี่ย 24,039.53 บาท/ไร่ ซึ่งแตกต่างจากเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP มีค่าใช้จ่ายในการผลิตส้มโอเฉลี่ย 6,238.79 บาท/ไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 918.64 กิโลกรัม/ไร่ ราคาจำหน่ายเฉลี่ย 28.52 บาท/กิโลกรัม และมีรายได้จากการจำหน่ายส้มโอเฉลี่ย 18,758.85 บาท/ไร่ โดยเกษตรกรเหล่านี้จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าที่มารับซื้อถึงแปลงผลิตเหมือนกัน

2. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ

2.1 ด้านการสมัครเข้าร่วมการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP ทั้งหมดเห็นด้วยในประเด็นต่างๆในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ เอกสารประกอบการสมัครได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชนเพียงพอต่อการสมัคร สถานที่รับสมัครมีความเหมาะสม สถานที่รับสมัครสะดวกในการติดต่อ แบบฟอร์มการสมัครอ่านเข้าใจง่าย และเกษตรกรสามารถกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มการสมัครได้เองอย่างครบถ้วน

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ทั้งหมด เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมาก ได้แก่ เอกสารประกอบการสมัครได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชนเพียงพอต่อการสมัคร แบบฟอร์มการสมัครอ่านเข้าใจง่าย และเกษตรกรสามารถกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มการสมัครได้เองอย่างครบถ้วน ในระดับปานกลาง ได้แก่ สถานที่รับสมัครสะดวกในการติดต่อ และสถานที่รับสมัครมีความเหมาะสม

2.2 ด้านการให้ความรู้แก่เกษตรกรต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆในระดับมาก ในทุกประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ เรื่องการปฏิบัติตามระบบ GAP ส้มโอเนื้อหาครบถ้วน เจ้าหน้าที่ให้ความรู้โดยพาไปศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่ให้ความรู้โดยการสาธิต คู่มือระบบการจัดการคุณภาพ GAP ส้มโอ สามารถนำไปปฏิบัติได้ เจ้าหน้าที่อธิบายวิธีการบันทึกข้อมูลให้ท่านเข้าใจจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ คู่มือระบบการจัดการคุณภาพ GAP ส้มโออ่านเข้าใจง่าย และเจ้าหน้าที่ให้ความรู้โดยการบรรยาย และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วยในประเด็น เจ้าหน้าที่อธิบายวิธีการบันทึกข้อมูลให้ท่านเข้าใจจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยให้เหตุผลว่า เจ้าหน้าที่ใช้ภาษาที่เข้าใจยาก

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เกือบทั้งหมด เห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้ความรู้โดยพาไปศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่ให้ความรู้โดยการสาธิต เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ เรื่องการปฏิบัติตามระบบ GAP ส้มโอเนื้อหาครบถ้วน คู่มือระบบการจัดการคุณภาพ GAP ส้มโออ่านเข้าใจง่าย และคู่มือระบบการจัดการคุณภาพ GAP ส้มโอสามารถนำไปปฏิบัติได้ ในระดับปานกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่อธิบายวิธีการบันทึกข้อมูลให้ท่านเข้าใจจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ และเจ้าหน้าที่ให้ความรู้โดยการบรรยาย และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วย ในประเด็นคู่มือระบบการจัดการคุณภาพ GAP ส้มโอสามารถอ่านเข้าใจง่าย คู่มือระบบการจัดการคุณภาพ GAP ส้มโอสามารถนำไปปฏิบัติได้ และเจ้าหน้าที่อธิบายวิธีการบันทึกข้อมูลให้ท่านเข้าใจจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยให้เหตุผลที่คล้ายกันว่า ภาษาที่เขียน และภาษาพูดเป็นศัพท์ทางวิชาการอ่านเข้าใจยาก

2.3 ด้านการให้บริการตรวจรับรองแหล่งผลิต GAP ส้มโอ โดยมีประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.3.1 การตรวจรับรอง

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เกือบทั้งหมด เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีการนัดหมายล่วงหน้าในการเข้าตรวจแปลงทุกครั้ง เจ้าหน้าที่มาตามเวลาที่นัดหมาย เจ้าหน้าที่มีการแจ้งผลการตรวจประเมินให้ท่านทราบทุกครั้งหลังเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจประเมินแปลง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

GAP สัมโอ เวลาที่เจ้าหน้าที่นัดหมายมีความเหมาะสม เจ้าหน้าที่ใช้ระยะเวลาในการตรวจประเมินแปลงตามเวลาที่แจ้ง และเจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP สัมโอ จำนวน 2 ครั้ง เห็นด้วยระดับปานกลาง คือ เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP สัมโอ จำนวน 1 ครั้ง และเห็นด้วยระดับน้อย คือ เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP สัมโอ จำนวน 3 ครั้ง และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วย ในประเด็น เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP สัมโอ จำนวน 2 ครั้ง และ 3 ครั้ง เท่ากัน โดยให้เหตุผลเหมือนกันว่า เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจประเมินแปลงมากเกินไปทำให้เสียเวลาในการทำงาน

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ทั้งหมด เห็นด้วยระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีการนัดหมายล่วงหน้าในการเข้าตรวจแปลงทุกครั้ง เจ้าหน้าที่มาตามเวลาที่นัดหมาย เวลาที่เจ้าหน้าที่นัดหมายมีความเหมาะสม เจ้าหน้าที่ใช้ระยะเวลาในการตรวจประเมินแปลงตามเวลาที่แจ้ง และเจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP สัมโอ จำนวน 1 ครั้ง เห็นด้วยระดับปานกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีการแจ้งผลการตรวจประเมินให้ท่านทราบทุกครั้งหลังเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP สัมโอ และเจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP สัมโอ จำนวน 2 ครั้ง และเห็นด้วยระดับน้อย คือ เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP สัมโอ จำนวน 3 ครั้ง และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วย เกือบทุกประเด็น โดยให้เหตุผลเหมือนกันว่า เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจประเมินแปลงมากเกินไปทำให้เสียเวลาในการทำงาน และไม่มีเวลาให้กับเจ้าหน้าที่

2.3.2 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจรับรอง

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ ทั้งหมดเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพ เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มเป็นกันเอง เจ้าหน้าที่มีความยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติ เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการตรวจรับรอง เจ้าหน้าที่สื่อสารเข้าใจง่าย เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเข้าใจง่ายสามารถนำไปปฏิบัติได้ และเจ้าหน้าที่สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน และในระดับปานกลาง คือ เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาตรงตามข้อกำหนด GAP สัมโอ

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ทั้งหมด เห็นด้วยระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มเป็นกันเอง เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพ และเจ้าหน้าที่สื่อสารเข้าใจง่าย ในระดับปานกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีความยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเข้าใจง่ายสามารถนำไปปฏิบัติได้ เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการตรวจรับรอง เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาตรงตามข้อกำหนด GAP สัมโอ และเจ้าหน้าที่สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน

2.3.3 ความถูกต้องของใบรับรอง (Q)

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP ทั้งหมดเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆระดับมากที่สุด ในทุกประเด็น ได้แก่ ใบรับรองที่ได้รับมีการระบุ ชื่อ-นามสกุลถูกต้อง ระบุชนิดพืชจำนวนพื้นที่ปลูกถูกต้อง มีการระบุที่อยู่ และที่แปลงถูกต้อง เท่ากัน ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ทั้งหมดเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในระดับมากที่สุด ในทุกประเด็น คือ ใบรับรองที่ได้รับมีการระบุที่อยู่ และที่แปลงถูกต้อง ระบุชนิดพืชจำนวนพื้นที่ปลูกถูกต้อง และระบุชื่อ-นามสกุลถูกต้อง

2.3.4 ความสามารถของเกษตรกรในการปฏิบัติตามมาตรฐานแหล่งผลิตเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เกือบทั้งหมดเห็นด้วยระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ได้แก่ การเก็บเกี่ยวผลผลิตส้มโอเมื่ออายุเหมาะสม การใช้อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพผลผลิต การขนย้ายผลผลิตส้มโอสะอาดปราศจากสิ่งอันตรายที่มีผลต่อการบริโภค การใช้ภาษาบรรจุนำไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพผลผลิต สถานที่เก็บรักษาผลผลิตส้มโอสะอาดสามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุแปลกปลอมและวัตถุอันตราย ใช้แหล่งน้ำไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของผลผลิต พื้นที่ปลูกไม่มีสารพิษตกค้างและการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำที่ฉลากเขียนไว้ ในระดับมาก ได้แก่ สภาพแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของผลผลิต ผลผลิตปลอดจากโรคและไม่มีโรคติดไปกับผลผลิต ผลผลิตปลอดจากศัตรูพืชและแมลงติดไปกับผลผลิต การบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช การบันทึกข้อมูลวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การสำรวจการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ การสำรวจการเข้าทำลายของไรขาว และการสำรวจการเข้าทำลายของโรคแคงเกอร์ และระดับปานกลาง คือ การบันทึกการตัดแต่งผล และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วย ในประเด็นการบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช และการบันทึกการตัดแต่งผล โดยให้เหตุผลในทำนองเดียวกันว่า ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจยาก และไม่มีเวลาบันทึก

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เกือบทั้งหมดเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ได้แก่ การเก็บเกี่ยวผลผลิตส้มโอเมื่ออายุเหมาะสม การใช้อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพผลผลิต การใช้ภาษาบรรจุนำไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพผลผลิต ผลผลิตปลอดจากศัตรูพืชและแมลงติดไปกับผลผลิต ผลผลิตปลอดจากโรคและไม่มีโรคติดไปกับผลผลิต ใช้แหล่งน้ำไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของผลผลิต สภาพแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของผลผลิต พื้นที่ปลูกไม่มีสารพิษตกค้าง สถานที่เก็บรักษาผลผลิตส้มโอสะอาดสามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุแปลกปลอมและวัตถุอันตราย และการขนย้ายผลผลิตส้มโอสะอาดปราศจากสิ่งอันตรายที่มีผลต่อการบริโภค ในระดับมาก คือ การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำที่ฉลากเขียนไว้ ในระดับปานกลาง คือ การสำรวจการเข้าทำลายของไรขาว ในระดับน้อย ได้แก่ การสำรวจการเข้าทำลายของโรคแคงเกอร์ การสำรวจการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ การบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และบันทึกข้อมูลวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช และในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ บันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช และการบันทึกการตัดแต่งผล และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วยในประเด็น การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำที่ฉลากเขียนไว้ การบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช บันทึกข้อมูลวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การบันทึกการตัดแต่งผล การเก็บเกี่ยวผลผลิตส้มโอเมื่ออายุเหมาะสม การใช้อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพผลผลิต และการใช้ภาษาบรรจุนำไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพผลผลิต โดยให้เหตุผลต่าง ๆ กันคือ โรคแมลงระบาดจำเป็นต้องใช้สารเคมีมากขึ้น ช่องที่ให้บันทึกเล็กเกินไป ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจยาก ไม่มีเวลาบันทึก อายุมากอ่านบันทึกไม่ออก

2.4 ด้านคุณภาพผลผลิตที่ผ่านการรับรอง

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP เกือบทั้งหมดเห็นด้วยในระดับปานกลาง ในทุกประเด็น ได้แก่ ผลผลิตส้มโอ GAP สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ผลผลิตส้มโอที่ได้รับรอง GAP เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ใบรับรอง Q ส้มโอ มีประโยชน์ต่อการจำหน่ายผลผลิต และผลผลิตส้มโอ GAP มีช่องทางการตลาดมากกว่าส้มโอที่ไม่ใช่ GAP และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วย ในประเด็นผลผลิตส้มโอ GAP มีช่องทางการตลาดมากกว่าส้มโอที่ไม่ใช่ GAP โดยให้เหตุผลในทำนองเดียวกันว่า ผลผลิตส้มโอไม่ว่าจะผ่านการตรวจรับรอง หรือไม่ผ่าน มีราคาจำหน่ายที่ใกล้เคียงกัน

2.5 ด้านแบบบันทึกข้อมูลแปลงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เกือบทั้งหมดเห็นระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเกษตรกรมีความคิดเห็นระดับมาก ได้แก่ เกษตรกรสามารถบันทึกข้อมูลจำนวนผลผลิตได้ บันทึกข้อมูลการใส่ปุ๋ยได้ บันทึกข้อมูล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ชนิดป๊อปได้ บันทึกข้อมูลวันฉีดพ่นสารเคมีได้ บันทึกข้อมูลการระบาดของโรคได้ บันทึกข้อมูลการระบาดของแมลงได้ บันทึกข้อมูลวันปลูก ควรมีการบันทึกข้อมูลการผลิตส้มโอ GAP และแบบบันทึกอ่านเข้าใจง่าย และในระดับปานกลาง คือ แบบบันทึกมีช่องว่างสำหรับบันทึกข้อมูลเพียงพอต่อการบันทึก และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วยในประเด็น แบบบันทึกมีช่องว่างสำหรับบันทึกข้อมูลเพียงพอต่อการบันทึก สามารถบันทึกข้อมูลวันปลูก บันทึกข้อมูลการใส่ปุ๋ยได้ บันทึกข้อมูลชนิดป๊อปได้ บันทึกข้อมูลวันฉีดพ่นสารเคมีได้ บันทึกข้อมูลการระบาดของโรคได้ บันทึกข้อมูลการระบาดของแมลงได้ และบันทึกข้อมูลจำนวนผลผลิตได้ โดยให้เหตุผลว่า อายุมากไม่สามารถจดบันทึกข้อมูลต่างๆได้

เกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ทั้งหมดเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆในระดับน้อยในทุกประเด็น ได้แก่ แบบบันทึกอ่านเข้าใจง่าย สามารถบันทึกข้อมูลวันปลูก บันทึกข้อมูลจำนวนผลผลิตได้ แบบบันทึกมีช่องว่างสำหรับบันทึกข้อมูลเพียงพอต่อการบันทึก สามารถบันทึกข้อมูลการใส่ปุ๋ยได้ บันทึกข้อมูลชนิดป๊อปได้ บันทึกข้อมูลวันฉีดพ่นสารเคมีได้ บันทึกข้อมูลการระบาดของโรคได้ บันทึกข้อมูลการระบาดของแมลงได้ และควรมีการบันทึกข้อมูลการผลิตส้มโอ GAP

จากการศึกษาความคิดเห็นต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอของเกษตรกร ในจังหวัดชัยนาท สามารถสรุปความคิดเห็นได้ดังนี้ เกษตรกรเกือบทั้งหมด เห็นด้วยต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ โดยเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

3. ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอของเกษตรกร

ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีปัญหาไม่มากนัก โดยมีปัญหามากที่สุดคือใบรับรอง (Q) ไม่มีประโยชน์ในการจำหน่ายผลผลิต การได้รับความรู้อบรมในเรื่องที่เขารู้มาแล้ว เช่น เรื่องการปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ และแบบบันทึกมีความยุ่งยาก ต้องบันทึกข้อมูลมาก ซึ่งปัญหาล้าสมัยกับเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการบันทึกข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกอ่านเข้าใจยาก ไม่มีเวลาบันทึกข้อมูล และแบบบันทึกมีความยุ่งยาก ต้องบันทึกข้อมูลมาก

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอของเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP ส่วนใหญ่เสนอแนะว่าควรจัดอบรมเรื่องโรค แมลงศัตรูส้มโอที่ระบาดในปัจจุบันมากที่สุด รองลงมาควรมีการส่งเสริมการขายส้มโอ GAP ให้มีราคาสูงกว่าส้มโอไม่ใช่ GAP และควรทำแบบบันทึกที่เข้าใจง่าย แม้เกษตรกรที่ความรู้ น้อยก็สามารถบันทึกได้ ซึ่งคล้ายกับเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ที่มีข้อเสนอแนะว่าควรทำแบบบันทึกที่เข้าใจง่าย แม้เกษตรกรที่ความรู้ น้อยก็สามารถบันทึกได้มากที่สุด รองลงมาควรจัดอบรมเรื่องโรค แมลงที่ระบาดในปัจจุบัน และควรมีการส่งเสริมการขายส้มโอ GAP ให้มีราคาสูงกว่าส้มโอไม่ใช่ GAP

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เคยได้รับหรือได้รับใบรับรองแหล่งผลิต เกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอในจังหวัดชัยนาท

1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร จากการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิษณุพร สีเข้ม (2555: 42) ได้ศึกษาการสภาพการผลิตส้มโอขาวแตงกวาของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 55.62 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาท เกษตรกรทั้งหมดได้รับรู้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกส้มโอ GAP จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ รองลงมา จากการฝึกอบรมเรื่องการปลูกส้มโอ และพิธีฐิ เจริญนาครินทร์ (2550: 72-73) ศึกษาวิธีแห่งความสำเร็จในการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาท

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร จากการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับ สุรฉัตร ศรีสืบชัย (2551: 77-78) ศึกษาสภาพการผลิตส้มโอของผู้ปลูกส้มโอ จังหวัดขอนแก่น และพิษณุพร สีเข้ม (2555: 4) ที่พบว่า จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตส้มโอ 2.16 คน โดยส่วนใหญ่ไม่จ้างแรงงานในการผลิตส้มโอ และมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14.79 ไร่

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีค่าใช้จ่ายต่อไร่สูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เพียงเล็กน้อยแต่ผลผลิต และราคาจำหน่ายส้มโอที่ผ่านการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรกรที่ดีเหมาะสมสำหรับส้มโอ สูงกว่าผลผลิต ส้มโอที่ไม่ผ่านการตรวจรับรอง ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตได้มากกว่า อีกทั้งผลผลิตมีขนาดผลใหญ่ทำให้ราคาจำหน่ายสูงกว่าผลผลิตที่มีขนาดเล็ก ดังนั้นเมื่อพิจารณารายได้จากการจำหน่ายผลผลิตส้มโอ ทำให้เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP มากถึง 5,280.68 บาท/ไร่ ซึ่งแตกต่างจาก เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชัยนาท (2555: 33) ที่กล่าวไว้ว่าปี 2554 ผลผลิตส้มโอของเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 516 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากในปีดังกล่าวจังหวัดชัยนาทประสบอุทกภัยทำให้พื้นที่ปลูกส้มโอถูกน้ำท่วมเสียหาย สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เพียงบางส่วน และในปี 2555 เกษตรกรมีการฟื้นฟูสวนส้มโอและมีการดูแลรักษาเป็นอย่างดี จากการวิจัยจึงพบว่าผลผลิตส้มโอมีจำนวนผลผลิตต่อไร่สูงขึ้นจากปี 2554

2. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ เกษตรกรมีความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านการสมัครเข้าร่วมการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ จากการศึกษ เกษตรกรที่ผลิต ส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในการสมัครเข้าร่วมการตรวจรับรองแหล่งผลิต เกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับ ส้มโอ ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสมัครเข้าร่วมการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโออย่างครบถ้วน ส่วนประเด็นสถานที่รับสมัครมีความเหมาะสม และสถานที่รับสมัครสะดวกในการติดต่อ เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งแตกต่างจากเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการ และเจ้าหน้าที่การเกษตรอย่างต่อเนื่องทำให้มีความคิดเห็นว่าการรับสมัครมีความเหมาะสม และสะดวกในการติดต่อ ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP คิดว่าการไปติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการมีความยุ่งยาก และไม่สะดวกในการเดินทางไปติดต่อประสานงาน

2.2 ด้านการให้ความรู้แก่เกษตรกรต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ จากการศึกษ เกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เห็นด้วยในประเด็นต่างๆ ในระดับมาก และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วย ในประเด็นเจ้าหน้าที่อธิบายวิธีการบันทึกข้อมูลให้ท่านเข้าใจจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยให้เหตุผลว่า เจ้าหน้าที่ใช้ภาษาที่เข้าใจยาก ซึ่งแตกต่างจากเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และมีเกษตรกรส่วนน้อยไม่เห็นด้วย ในประเด็น คู่มือระบบการจัดการคุณภาพ GAP ส้มโอสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยให้เหตุผลที่คล้ายกันว่าภาษาที่เขียน และภาษาพูดเป็นศัพท์ทางวิชาการอ่านเข้าใจยาก เนื่องจากเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP ได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เจ้าหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ แม้นเจ้าหน้าที่จะใช้ภาษาที่เป็นวิชาการก็สามารถเข้าใจได้ดี ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากเจ้าหน้าที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่เข้าใจในสิ่งที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

เจ้าหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ และเจ้าหน้าที่ใช้ภาษาพูดเป็นศัพท์ทางวิชาการมากเกินไปทำให้เกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เข้าใจได้ยาก

2.3 ด้านการให้บริการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ มีประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) การตรวจรับรอง จากการศึกษาเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในการตรวจรับรองในระดับมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ตรวจรับรองปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีเกษตรกรมีความพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในการตรวจรับรองในระดับปานกลาง เนื่องจากเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานมากสร้างความยุ่งยากต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกร และพบว่าเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP มีความคิดเห็นในประเด็นเจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลง GAP ส้มโอ จำนวน 2 ครั้ง ในการขอรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ แต่ละปี มีค่าเฉลี่ยมากกว่า การเข้าตรวจประเมินแปลง GAP ส้มโอ จำนวน 1 ครั้ง และ 3 ครั้ง เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่า การเข้าตรวจ 2 ครั้ง เกษตรกรจะสามารถให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ได้ดีและเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เห็นว่าเจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจประเมินแปลงเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอจำนวน 1 ครั้ง มีความเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่า การเข้าตรวจประเมิน 2 ครั้ง หรือ 3 ครั้ง มากเกินไปและไม่มีความจำเป็นให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจรับรอง

2) เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจรับรอง จากการศึกษาเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจรับรองในระดับมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความสุภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ สามารถตอบคำถามของเกษตรกรได้เป็นอย่างดี ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในการตรวจรับรองในระดับปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน ไม่กระตือรือร้นในการตรวจรับรอง และมีการเลือกปฏิบัติ

3) ความถูกต้องของใบรับรอง (Q) จากการศึกษาเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP ทั้งหมด เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในด้านความถูกต้องของใบรับรองในระดับมากที่สุด เนื่องจากใบรับรองที่เกษตรกรได้รับมีการระบุชื่อ-นามสกุล ชนิดพืช พื้นที่ปลูก ที่อยู่ของเกษตรกร และที่ตั้งแปลง ถูกต้องทั้งหมด

4) ความสามารถของเกษตรกรในการปฏิบัติตามมาตรฐานแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ จากการศึกษาเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในด้านความสามารถของเกษตรกรในการปฏิบัติตามมาตรฐานแหล่งผลิต เกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอได้

2.3 ด้านคุณภาพผลผลิตที่ผ่านการรับรอง จากการศึกษาเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในด้านคุณภาพผลผลิตที่ผ่านการรับรอง ในระดับปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรยังไม่เห็นว่าผลผลิตส้มโอ GAP มีช่องทางการตลาดมากกว่า ผลผลิตส้มโอ GAP เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ใบรับรอง (Q) มีประโยชน์ต่อการจำหน่ายผลผลิต และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ของผลผลิต เพราะเกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP ได้ในราคาใกล้เคียงกัน และผู้บริโภคไม่เลือกกว่าเป็นส้มโอ GAP หรือไม่ใช่ GAP ซึ่งพบว่าการจำหน่ายผลผลิตส้มโอของเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่พ่อค้าที่มารับซื้อถึงแปลงผลิตโดยพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคาและไม่เลือกกว่าเป็นส้มโอ GAP หรือไม่ใช่ GAP และรับซื้อในราคาเท่ากัน ดังนั้นราคาผลผลิตส้มโอ GAP หรือไม่ใช่ GAP ที่เกษตรกรได้รับจึงไม่มีความแตกต่างกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

2.4 แบบบันทึกข้อมูลแปลง GAP ส้มโอ จากการศึกษาเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในด้านแบบบันทึกข้อมูลแปลง GAP ส้มโอ ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรมีการบันทึกข้อมูลตามระบบ GAP ส้มโอ เป็นประจำทำให้สามารถบันทึกข้อมูลได้ ส่วนเกษตรกรที่ผลิตส้มโอไม่ใช่ GAP เห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในระดับปานกลาง เนื่องจากแบบบันทึกต้องบันทึกข้อมูลหลายอย่าง และแบบบันทึกอ่านเข้าใจยาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัญหาของเกษตรกรที่พบว่า แบบบันทึกอ่านเข้าใจยาก และวิธีการบันทึกยุ่งยาก

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ในจังหวัดชัยนาท

3.1 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ จากการศึกษา มีความสอดคล้องกับ บุญส่ง ช่อพฤกษ์ (2547: 50) ที่พบว่าเกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญของการจดบันทึก ไม่มีเวลา ลืมบันทึก และวิธีการบันทึกข้อมูลยุ่งยาก ควรมีการอบรมเรื่องการบันทึกข้อมูลแก่เกษตรกร และแบบบันทึกควรอ่านเข้าใจง่าย และสอดคล้องกับการศึกษาสาเหตุการขอยกเลิกแปลงการตรวจรับรอง GAP ส้มโอ ที่พบว่า เกษตรกรไม่สามารถจดบันทึกข้อมูลได้ ราคาผลผลิตส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP ไม่แตกต่างกัน

3.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการดำเนินการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ในจังหวัดชัยนาท จากการศึกษาเกษตรกรที่ผลิตส้มโอ GAP และไม่ใช่ GAP เสนอแนะว่าควรจัดอบรมเรื่องโรค แมลง ที่ระบาดในปัจจุบัน ซึ่งใกล้เคียงกับ พิษญาพร สีเข้ม (2555: 4) ที่พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งขาดความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตส้มโอ เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องโรค แมลง การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช ฤดูกาลที่มีการระบาดพร้อมทั้งแนะนำวิธีการป้องกัน และควรมีการส่งเสริมการขายส้มโอ GAP สอดคล้องกับ พิสิฐเจียมนาครินทร์ (2550: 79) ที่พบว่า เกษตรกรยังขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของส้มโอ เนื่องจากราคาผลผลิตส้มโอไม่มีความแตกต่างกับส้มโอที่ไม่ได้ปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เห็นว่าควรมีตลาดรองรับที่ชัดเจน และควรทำแบบบันทึกที่เข้าใจง่าย แม้เกษตรกรที่ความรู้น้อยก็สามารถบันทึกได้

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ในจังหวัดชัยนาท เกษตรกรต้องการให้ปรับปรุงข้อมูลและข้อความในแบบบันทึกให้สามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย ข้อเสนอแนะในเรื่องราคาผลผลิต ควรหาตลาดรองรับเฉพาะส้มโอที่ผ่านการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ เพื่อยกระดับราคาผลผลิตให้สูงกว่าราคาส้มโอที่ไม่ใช่ GAP และสร้างแรงจูงใจในการผลิตส้มโอ GAP ในด้านการถ่ายทอดความรู้ควรจัดให้มีการอบรมเกษตรกรในเรื่องการป้องกันและกำจัดโรค แมลงศัตรูพืช ฤดูกาลที่มีการระบาดพร้อมทั้งแนะนำวิธีการป้องกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมไม่ผลจังหวัดชัยนาท และได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตส้มโอ GAP จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรม/ดูงาน ดังนั้นในการส่งเสริมการผลิตส้มโอดตามมาตรฐานการจัดการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ควรใช้วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มบุคคล นั่นคือ การประชุมกลุ่ม การจัดให้มีการอบรม การจัดให้มีสวนต้นแบบซึ่งเป็นตัวอย่างสวนส้มโอที่ผ่านการรับรองเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ให้เกษตรกรได้ศึกษาดูงาน เพื่อให้เกษตรกรได้รับประสบการณ์ตรงร่วมกับการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ

1.2 จากการวิจัยความคิดเห็นต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ทั้งการสมัครเข้าร่วมการตรวจรับรองแหล่งผลิต การถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่ตรวจรับรอง ความถูกต้องของใบรับรอง(Q) และการปฏิบัติตามระบบมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ส่วนในด้านคุณภาพผลผลิตส้มโอที่ผ่านการตรวจรับรองผู้บริโภคยังไม่เห็นความสำคัญของผลผลิตที่ผ่านการรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ และในด้านการบันทึกข้อมูล เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการบันทึกข้อมูลแต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ และข้อมูลที่บันทึกมีความยุ่งยาก ดังนั้น

1. กรมวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ควรมีการปรับปรุงแบบบันทึกการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ให้มีความเหมาะสมกับเกษตรกร โดยออกแบบ แบบบันทึกให้เข้าใจง่าย สะดวกในการบันทึก

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานในพื้นที่ ควรสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ว่าเป็นการทำการเกษตรที่ทำให้เกิดความปลอดภัยต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยราคาของผลผลิตที่สูงขึ้นเป็นผลต่อเนื่องจากการปฏิบัติที่มีความปลอดภัย

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชมรมไม่ผลจังหวัดชัยนาท ควรมีการจัดให้สมาชิกชมรมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำส้มโอที่ผ่านการรับรองเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ และแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้ผ่านการรับรอง ให้สมาชิกชมรมและผู้สนใจได้เรียนรู้ร่วมกัน

4. เกษตรกรควรมีการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ เพื่อนำไปสู่การทำการเกษตรอย่างยั่งยืน

1.3 จากการวิจัยปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ พบว่า เกษตรกรต้องการความรู้และเทคโนโลยี ในเรื่องโรค แมลงศัตรูพืชที่ระบาดในปัจจุบัน เนื่องจากไม่ทราบวิธีป้องกันและใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดไม่ถูกต้อง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการแนะนำวิธีการป้องกันและการกำจัดที่ถูกต้องให้แก่เกษตรกร และออกเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้แก่เกษตรกรเพื่อนำไปปรับใช้ในส่วนของตนเองได้ และในด้านใบรับรอง (Q) ที่เกษตรกรเห็นว่าไม่มีประโยชน์ต่อการจำหน่ายผลผลิตนั้น เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้แก่พ่อค้าที่มารับซื้อ และพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ดังนั้นเกษตรกรควรรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิตและเป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง โดยอาจทำผ่านชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาท ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกอยู่แล้ว

1.4 จากการวิจัยพบว่า ปัจจุบันพื้นที่ปลูกส้มโอในจังหวัดชัยนาท ลดลงอย่างต่อเนื่องซึ่งเกิดจากต้นทุนการผลิตสูง ผลกระทบจากอุทกภัย การปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกส้มโอเป็นนาข้าวเนื่องจากข้าวสามารถให้ผลผลิตเร็วกว่าและเป็นพืชที่รัฐบาลรับจำนำผลผลิต ซึ่งแตกต่างจากส้มโอที่ต้องใช้เวลา 3-5 ปี จึงจะให้ผลผลิต และต้องมีการดูแลรักษาอย่างประณีต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาท และเกษตรกรควรมีการร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในการส่งเสริมฟื้นฟูการปลูกส้มโอแก่เกษตรกร เช่น มีการสนับสนุนกิ่งพันธุ์ส้มโอ เทคโนโลยีการปลูกส้มโอสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไป จัดให้มีเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกร ควรสร้างแรงจูงใจและจิตสำนึกให้เกษตรกรมีความห่วงใยในเอกลักษณ์ของจังหวัดที่มีส้มโอขาวแตงกวาเป็นผลไม้คู่กับจังหวัดชัยนาทต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการส้มโอที่ผ่านการรับรองแหล่งเกสรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ของผู้บริโภคในจังหวัดชัยนาท เนื่องจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอเห็นว่าผลผลิตส้มโอที่ผ่านการตรวจรับรองยังไม่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค เพราะผลผลิตส้มโอในจังหวัดชัยนาทมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคไม่มั่นใจว่า ส้มโอที่จำหน่ายจะผ่านการรับรองแหล่งผลิตเกสรที่ดีที่เหมาะสมหรือไม่

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อผลผลิตสินค้าที่ผ่านการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกสรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ เนื่องจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้บริโภคยังไม่ให้ความสำคัญต่อสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองแหล่งผลิต ซึ่งผู้บริโภคอาจยังไม่เข้าใจว่าผลผลิตที่ผ่านการรับรอง จะแตกต่างจากผลผลิตที่ไม่ผ่านการรับรองอย่างไรและมีการบริโภคอย่างไร

2.3 ควรศึกษาความคิดเห็นต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกสรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ ในพื้นที่อื่นเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการพัฒนาการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกสรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ และพื้นที่อื่นต่อไป เนื่องจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เกษตรกรมีการขอยกเลิกแหล่งผลิตเกสรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงควรศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกสรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอในพื้นที่อื่นเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการดำเนินการตรวจรับรองแหล่งผลิตเกสรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับส้มโอต่อไป

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาทการบริหารชมรม เพื่อการผลิตส้มโอที่มีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาท การส่งเสริมหรือพัฒนาการผลิตส้มโอชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาทจะมีส่วนช่วยให้เกษตรกรมีการผลิตส้มโอที่มีคุณภาพดี

2.5 ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการลดลงของพื้นที่ปลูกส้มโอในจังหวัดชัยนาท เนื่องจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า พื้นที่ปลูกส้มโอของจังหวัดชัยนาทลดลงอย่างต่อเนื่อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชัยนาท (2555) คู่มือเพื่อการวางแผนการผลิตส้มโอขาวแตงกวาจังหวัดชัยนาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชัยนาท
- บุญส่ง ช่อพฤกษ์ (2547) “การใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตส้มโอของเกษตรกรอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พิชญพร สีเข้ม (2555) สภาพการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
- พิสิฐ เจียมนาครินทร์ (2550) “ศึกษาวิถีแห่งความสำเร็จในการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- สุรฉัตร ศรีลับซ้าย (2551) “สภาพการผลิตส้มโอของผู้ปลูกส้มโอในจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 (2555) GAP DOA online ค้นคืนวันที่ 11 ตุลาคม 2555 จาก <http://www.doae.go.th/oard5>

